

เอกสารประกอบการสอนวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย
(Contemporary Dance)

เรียบเรียงโดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์ท้าว

ภาควิชาศิลปะการแสดง

คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ภาคเรียนที่ 1/2560

รายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กลุ่มสาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา 0606310 นาฏยศิลป์ร่วมสมัย (Contemporary Dance)
2. จำนวนหน่วยกิต3 หน่วยกิต 3(1-4-4)
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา
 - 3.1 หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศิลปะการแสดง)
 - 3.2 หมวดวิชาโท
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิระ พันลูกท้าว
5. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาที่ 1/2560 นิสิตชั้นปีที่ 3
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Prerequisites) (ถ้ามี)

0603 102	พื้นฐานการละคร
0603 108	พื้นฐานนาฏศิลป์ไทย
0603 203	พื้นฐานนาฏศิลป์พื้นเมือง
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี)

-
8. สถานที่เรียน ภาควิชาศิลปะการแสดงคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44150
9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด 22 เมษายน 2560

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์**2.1 จุดมุ่งหมายของรายวิชา**

มุ่งหวังให้นิสิตเกิดความรู้ ความเข้าใจถึงศิลปะการแสดงด้านนาฏยศิลป์ร่วมสมัยขั้นพื้นฐานทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมร่วมสมัยในมุมมองกว้างและมุมมองต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์

2.2.1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ความสำคัญ รูปแบบ เอกลักษณ์ ประเภทของนาฏยศิลป์ร่วมสมัยที่สำคัญ

2.2.2. เพื่อให้นิสิตสามารถฝึกทักษะนาฏยศิลป์ร่วมสมัย

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

2.1 ปรับปรุงตามหลักสูตรศิลปะการแสดงฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2550)

2.2 ปรับปรุงตามปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเรียนการสอนในแต่ละปีการศึกษาที่เปิดสอน

2.3 เพิ่มพูนความรู้ที่ทันกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมนาฏยศิลป์ตะวันตก

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ**1. คำอธิบายรายวิชา**

(ภาษาไทย)ประวัติ ทฤษฎี นิยาม ความหมาย เทคนิค แบบแผนและปฏิบัติ นาฏยศิลป์ร่วมสมัยตามที่กำหนดได้
(English) History, theory, definition, meaning, technique, custom and practical skill of contemporary dance as require

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา 6 ชั่วโมง / สัปดาห์

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล

3.1 อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านบอร์ดฝ่ายงานวิชาการ สาขาฯ หรือเวปไซด์คณะศิลปกรรมศาสตร์ หรือเวปไซด์ภาควิชาศิลปะการแสดงและช่องทางการติดต่อสื่อสารอื่นๆ อาทิ โทรศัพท์เคลื่อนที่, E-mail, Facebook

3.2 อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่ม 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนิสิต

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

พัฒนานิสิตให้ก่อเกิดความรับผิดชอบ มีวินัย ขยันในการแสวงหาข้อมูล และฝึกทักษะการแสดง มีจรรยาบรรณวิชาชีพนาฏศิลป์ เคราฟ ศรัทธาในศาสตร์แห่งศิลป์ มีศักยภาพ คุณภาพ คุณธรรมจริยธรรมตามคุณสมบัตินักศึกษาดังนี้

- เคราฟและให้เกียรติวิถีนาฏกรรมพื้นเมือง ความเชื่อ ขนบนิยมของชาติตะวันตกในแต่ละแห่งที่ทำการศึกษาศิลปะ
- เคราฟบูรพาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทองค์ความรู้
- มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้ง และลำดับความสำคัญ
- เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์
- เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรและสังคม
- สามารถวิเคราะห์ผลกระทบจากบริบททางสังคมต่อจารีตศิลปะการแสดง
- มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพศิลปิน

1.2 วิธีการสอน

บรรยายพร้อมยกตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ การปฏิบัติการทักษะนาฏศิลป์ตะวันตก บรรยาย อภิปรายหลากหลายทางบริบททางวัฒนธรรม บันทึกลง

- กำหนดให้นิสิตหาตัวอย่างศิลปะการแสดงหรือนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่ตนเองสนใจ หรือที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการเข้าใจระเบียบวิธีคิดของนิสิต

1.3 วิธีการประเมินผล

- 1.3.1 พฤติกรรมการเข้าเรียน การรายงาน หรืองานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตที่ให้และตรงเวลา
- มีการอ้างอิงเอกสาร ข้อมูล บุคคล ฯลฯ ที่ได้นำมาจัดทำรายงานอย่างถูกต้องตามระบบระเบียบและเหมาะสม
- ประเมินผลพัฒนาการการฝึกปฏิบัติงานนาฏศิลป์ตะวันตกขั้นพื้นฐานตามที่กำหนด

2. ความรู้

2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

- ผู้เรียนควรรู้จักทฤษฎีและการฝึกทักษะการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยขั้นพื้นฐานที่สำคัญประเภทต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์การศึกษาและการสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงด้านนาฏศิลป์ตะวันตกต่อไปในอนาคต

2.2 วิธีการสอน

เน้นการฝึกทักษะจากอาจารย์ประจำรายวิชา บรรยายประกอบการสาธิต การใช้สื่อ นวัตกรรมแสดง VCD/DVD การนำเสนอรายงาน การวิเคราะห์กรณีศึกษา และมอบหมายให้ค้นคว้าหาบทความ สื่อบันเทิง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ร่วมสมัย โดยนำมาสรุปและนำเสนอการศึกษาโดยใช้ปัญหาที่พบสู่การแก้ไขอย่างมีระบบระเบียบ

2.3 วิธีการประเมินผล

การประเมินผลการเรียน

เงื่อนไขรายวิชาผู้เรียนจะต้องสามารถผ่านกระบวนการดังต่อไปนี้

2.3.1	ปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์ร่วมสมัยขั้นพื้นฐาน	40	คะแนน
2.3.2	นำเสนอการแสดงต่อสาธารณชน	20	คะแนน
2.3.3	ทฤษฎีนาฏศิลป์ร่วมสมัย	20	คะแนน
2.3.4	รายงาน	10	คะแนน
2.3.5	จิตพิสัย	10	คะแนน
	รวม	100	คะแนน

การพิจารณาเกรด

เกรด	คะแนน
A	80-100
B+	75-89
B	70-74
C+	65-69
C	60-64
D+	55-59
D	50-54
F	ต่ำกว่า 50

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

ผู้เรียนมีหลักการฝึกปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์ร่วมสมัยขั้นพื้นฐาน สามารถออกแบบ วิเคราะห์ แสวงหาข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ และส่งเสริมแนวคิดในการปฏิบัติ สืบสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากอุปสรรคการทำงาน และมีความกล้าหาญ กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าริเริ่มออกแบบสร้างสรรค์งาน แสดงเสนอต่อสาธารณชน

3.2 วิธีการประเมินผล

รายงานผลความคืบหน้าการฝึกทักษะการเต้น การซ้อมการแสดง ความสมบูรณ์ของ กระบวนการแสดง ระหว่างกลางภาคและปลายภาค ตลอดจนรูปเล่มรายงานกระบวนการทางความคิดจากการ ฝึกทักษะนาฏกรรมตะวันตกขั้นพื้นฐานของนิสิต

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสามารถในการรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสามารถในการรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

- พัฒนาการด้านทักษะ และการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกัน
- พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม
- พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายให้ครบถ้วนตาม

กำหนดเวลา

4.2 วิธีการสอน

จัดกิจกรรมกลุ่มในการวิเคราะห์กรณีศึกษา

- ฝึกทักษะนาฏศิลป์ร่วมสมัยขั้นพื้นฐานทั้งที่เป็นแบบฉบับของบุรุษ และแบบแผนของสตรี
- มอบหมายการฝึกทักษะรายบุคคล
- นิสิตนำเสนอการฝึกทักษะ
- นิสิตนำเสนอโครงการเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษานาฏศิลป์ร่วมสมัยตามที่กำหนด

4.3 วิธีการประเมิน

ผู้เรียนรายงานองค์ความรู้เชิงวิชาการ และความคืบหน้าพัฒนาการฝึกทักษะด้วยตนเองต่ออาจารย์ผู้สอน

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ ต้องพัฒนา

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ต้องพัฒนา

- พัฒนาทักษะการสื่อสารทั้งการตีความ การสื่อสารผ่านสื่อ และอารมณ์นักแสดง โดยการฝึกทักษะนาฏศิลป์ร่วมสมัยตามแบบตะวันตก และนำเสนอในชั้นเรียน
- พัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษา
- ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร เช่น ส่งงานทาง E-mail ติดต่อสื่อสารผ่านห้องแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เช่น Weblog การสื่อสาร การทำงานในกลุ่มผ่านห้องสนทนา Chat room
- ทักษะการแสดงบนเวทีโดยใช้องค์ประกอบศิลป์ อาทิ บทการแสดง ดนตรี เครื่องแต่งกาย แสง เสียง อุปกรณ์การแสดง เป็นต้น

5.2 วิธีการสอน

- ผู้สอนถ่ายทอดกระบวนการเต้นนาฏศิลป์ร่วมสมัยให้แก่ผู้เรียน
- ค้นคว้าจากสื่อบันทึก อาทิ CD, VCD, DVD, YOUTUBE หรือ Website สื่อการสอน

E-learning

- นำเสนองานแสดงต่อคณาจารย์ประจำสาขาวิชา โดยแสดงบนเวที และสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมประกอบการนำเสนอ

5.3 วิธีการประเมินผล

ประเมินโดยอาจารย์ประจำรายวิชา

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

เนื้อหาการเรียนแบ่งออกเป็นเนื้อหาภาคบรรยายเชิงวิชาการ และภาควิชาภาคปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ภาคบรรยาย

- ประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์ร่วมสมัย
- บทบาทของนาฏศิลป์กับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในชาติตะวันตก

- ทฤษฎีนาฏยศิลป์ร่วมสมัย
- องค์ประกอบนาฏยศิลป์ร่วมสมัย

มคอ.3

กลุ่มวิชาศิลปะการแสดง
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- ทักษะการเต้นนาฏยศิลป์ร่วมสมัยขั้นพื้นฐาน
- การนำเสนอการแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัยขั้นพื้นฐานสู่สาธารณชน

ตารางกำหนดการเรียน

สัปดาห์ ที่	เนื้อหาการสอน	ลักษณะการสอน (ปฏิบัติ/บรรยาย ภาคสนาม ฯลฯ)
1	- ชี้แจง รายละเอียด Course Syllabus - ตกลงร่วมกับนิสิตเกี่ยวกับลักษณะกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน - ประวัติความเป็นมาของนาฏยศิลป์ร่วมสมัยในสังคมชนชาติตะวันตก	บรรยาย
2-3	องค์ประกอบนาฏยศิลป์ร่วมสมัย	บรรยาย
4-5	ทฤษฎีนาฏยศิลป์ร่วมสมัย	บรรยาย
6	ฝึกทักษะการเต้นนาฏยศิลป์ร่วมสมัย	ปฏิบัติ
7	ฝึกทักษะการเต้นนาฏยศิลป์ร่วมสมัย	ปฏิบัติ
8	สอบกลางภาค	ทฤษฎี
9-10	ฝึกทักษะการเต้นนาฏยศิลป์ร่วมสมัย	ปฏิบัติ
11-13	ฝึกทักษะการเต้นนาฏยศิลป์ร่วมสมัย	ปฏิบัติ
14-15	ฝึกทักษะการเต้นนาฏยศิลป์ร่วมสมัย	ปฏิบัติ
16	สอบปลายภาค การนำเสนอการแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัยขั้นพื้นฐานสู่ สาธารณชน	ปฏิบัติ

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

กลุ่มคะแนน	คะแนน	หมายเหตุ
1. ปฏิบัติทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐาน	40	อาจารย์ประจำรายวิชา
2. การแสดงต่อสาธารณชน	20	
3. ทฤษฎีปฏิบัติ	20	
4. รายงาน	10	
5. จิตพิสัย	10	
คะแนนรวม	100	

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

ตำราและเอกสารหลัก

พีระ พันลูกท้าว (2556) เอกสารประกอบการสอน วิชา 0603214 พื้นฐานนาฏศิลป์
ตะวันตก ภาควิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

1. Dance Across Texas By Betty Casey 1985 University of Texas Press page 6 [ISBN 029271551X](#)

2. [json=1&PHPSESSID=57306be0cdea3442380f33da4f26fe40&rt=0&t=1&n=41724Ten Step Texas Style @ Kickit](#)

3. Social Dance: from Dance a while. Jane A. Harris, Anne M. Pittman, Marlys S. Waller. Allyn and Bacon. 1998. [ISBN 0-205-27477-3](#)

4. A Choice Collection of American Country Dances of the Revolutionary Era 1775-1795. By Kate Van Winkle Keller and Ralph Sweet. 1976. The Country Dance Society, Inc. Library of Congress Catalog Card No. 76-6762

5. The Official Guide to Country Dance Steps. By Tony Leisner. 1980. Quality Books, Inc. page 65. [ISBN 0-89009-331-8](#)

6. Social Dance: from Dance a while. Jane A. Harris, Anne M. Pittman, Marlys S. Waller. Allyn and Bacon. 1998. Page 77. [ISBN 0-205-27477-3](#)

7. The Official Guide to Coutry Dance Steps. By Tony Lesisner. 1980. Quality Books, Inc. pages 76, 77. [ISBN 0-89009-331-8](#)

8. The Official to Country Dance Steps. By Tony Leisner. 1980. Quality Books, Inc. page 64. [ISBN 0-89009-331-8](#)

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนิสิต

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนิสิต ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนิสิตได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชาผ่านทาง Website

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- การวิพากษ์ผลงานทักษะจากผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ และอาจารย์ประจำวิชา
- ผลการสอบทักษะนาฏศิลป์ตะวันตกขั้นพื้นฐาน
- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

3. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ 2 จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมและหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนิสิตหรือ การตรวจผลงานของนิสิตโดยละเอียด รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการประกาศผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้

- การทวนสอบด้วยการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยเพื่อนร่วมชั้น คณาจารย์ภายในภาควิชาศิลปะการแสดง หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร
- มีการตั้งคณะกรรมการในภาควิชาศิลปะการแสดง ตรวจสอบผลการประเมิน การเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมินและทวนสอบผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอนและรายละเอียดวิชาเพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้นดังนี้

- ปรับปรุงรายวิชาตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ 4

- เชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ตะวันตกมาให้ความรู้

บทที่ 1 คอนเทมโพรี่ ดานซ์โดยสังเขป

หากกล่าวถึงคำว่าคอนเทมโพรี่ ดานซ์แล้ว ผู้เขียนเชื่อว่ามิผู้อ่านหลายคนยังไม่เข้าใจในตัวตนตลอดจนบริบทของคอนเทมโพรี่ดานซ์สืบเนื่องจากนัยยะของคอนเทมโพรี่ มีอยู่มากมายและขึ้นอยู่กับวิธีการตีความในแต่ละบริบททางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างและมีอัตลักษณ์ที่สะท้อนความเป็นปัจเจกบุคคลในการสร้างสรรค์งานประเภนี้ มีนักวิชาการตลอดจนศิลปินได้ให้นิยามและคำจำกัดความคอนเทมโพรี่หรือนาฏศิลป์ร่วมสมัยในบริบทไทย ดังนี้

คอนเทมโพรี่ดานซ์เกิดขึ้นหลังจากปรากฏการณ์ของโมเดิร์นและโพสต์โมเดิร์นดานซ์ เมื่อต้นศต.19 คำว่าคอนเทมโพรี่ ดานซ์ในบริบทของวัฒนธรรมตะวันตกคือ การเคลื่อนไหวของกลุ่มศิลปินรุ่นใหม่ (ในขณะนั้น)ที่ไม่ต้องการกฎระเบียบและข้อบังคับของบัลเล่ต์และนาฏศิลป์ชนิดอื่นๆตลอดทั่วทั้งโลก และได้คิดค้น ต่อยอดเทคนิคเพื่อสร้างความเป็นเฉพาะและตำรับเทคนิคที่ได้มาจากผู้คิดค้นนั้นๆ อาทิ เทคนิค คอนแทคอิมโพรไวเซชัน (Contact Improvisation) หรือ อเล็กซานเดอร์เทคนิค (Alexander Technique) เป็นต้น คอนเทมโพรี่ดานซ์ มิใช่การปฏิวัติรูปแบบการเต้นที่ได้ปรากฏอยู่แล้วในโลกใบนี้ แต่เป็นนาฏศิลป์ทางเลือกให้กับศิลปินที่จะได้มีโอกาสแสวงหาวิธีคิดวิธีการประกอบสร้างงานนาฏศิลป์ใหม่ๆเกิดขึ้น โดยอาจจะเป็นการทำซ้ำ (Repeating) ต่อยอด (Developing) ปฏิเสธ (Rejecting) เป็นปฏิปักษ์ (Antagonist) หลอมรวม (Fusing) ผสมผสาน (Integrating) นี้คือสาเหตุที่ทำให้รูปแบบ (Form) ของคอนเทมโพรี่มีความหลากหลาย อยากรที่จะเข้าถึงได้ในระยะเวลาอันสั้น ศาสตราจารย์คริส แบนเนอร์แมนยืนยันคอนเทมโพรี่ดานซ์ในบริบทของประเทศอังกฤษว่า:

...คำว่าคอนเทมโพรี่ดานซ์แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการเต้น[ตำรับ]ของอังกฤษ หากจะกล่าวถึงรูปแบบของโมเดิร์นดานซ์นั้นก็คือการประยุกต์โครงสร้างรูปแบบการเต้นมาจากประเทศอื่น (คริส แบนเนอร์แมน อ้างอิงในแมคคิม, 2547: 13)

การอ้างอิงอย่างชัดเจนว่ารูปแบบคอนเทมโพรี่ดานซ์ของศาสตราจารย์คริส แบนเนอร์แมน เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์รูปแบบ “คอนเทมโพรี่ดานซ์”หรือแปลเป็นภาษาไทยว่า การเต้นร่วมสมัยหรือสมัยใหม่หรือสมัยปัจจุบันของบริบทอังกฤษ (British Context) สามารถทำให้ผู้ศึกษาเกี่ยวกับคอนเทมโพรี่

รู้ด้านซึ่ได้มีความเข้าใจในบริบทของรูปแบบการเต้นชนิดนี้ๆได้มากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเต้นโมเดิร์นและโพสต์โมเดิร์นด้านซึ่ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา

ในบริบทของประเทศอื่นๆอาทิ เยอรมันนี่ที่มีรูปแบบการเต้นเชิงการแสดง (Dance as Theatre) ที่มีลักษณะเรียกขานให้อยู่ในรูปแบบของการเต้นคอนเทมโพรารีด้านซึ่ว่า Tanz Theatre (Dance Theatre) โดยศิลปินผู้ล่วงลับ Pina Bausch ฟิน่า เบาซ์ เป็นผู้ริเริ่มและเจ้าตำรับการใช้ศิลปะการละครเข้ามามีส่วนร่วมสำคัญในการแสดงการเต้นในลักษณะดังกล่าว เบาซ์ไม่เพียงแต่สร้างเทคนิคเพื่อฝึกหัดนักแสดงเท่านั้น เธอยังได้นำเอาวิธีการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง อารมณ์ ความรู้สึก (Expression) มาสอดผลสานในการเต้นในรูปแบบของเธอ

Tanz Theatre

ที่มา: www.theguardian.com

นอกจากนี้ในบริบทการเต้นคอนเทมโพรารีหรือนาฏยศิลป์ร่วมสมัยในวัฒนธรรมอื่นอย่างเช่นญี่ปุ่นมี บุตโตะ (Butoh) ก็ได้สร้างปรากฏการณ์และความนิยมไปทั่วโลก ลักษณะการแสดงของบุตโตะประกอบไปด้วยนาฏยศิลป์ การละคร การเต้นสดและการสะท้อนร่องรอยภาษาท่าทางของนาฏยศิลป์ดั้งเดิมเชิงจารีตของญี่ปุ่น การเคลื่อนไหวของนักแสดงบุตโตะจะเคลื่อนไหวในลักษณะเชื่องช้าและใช้เวลานาน ดังนั้นนักแสดงจะต้องมี

พละกำลังกล้ำเนื้อที่แข็งแรงเพื่อตอบสนองภาษาท่าทางของบูโต อีกทั้งบูโตยังมีอัตลักษณ์ที่เป็นเอกภาพคือมีการใช้หน้าตาแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งจะแตกต่างกับวิธีการแสดงการเต้นคอนเทมพรีในแบบวัฒนธรรมตะวันตกที่มักจะไม่นิยมการแสดงออกทางสีหน้า เว้นเพียงแต่ Tanz Theatre เท่านั้น นอกจากนี้บูโตได้รับอิทธิพลจากวิธีการแสดงของ Tanz Theatre ที่นิยมแสดงออกในเชิงเยอรมัน เอ็กซ์เพรสชันนิสต์ (German Expressionist)

Butoh

ที่มา: www.almotxav.tumblr.com

กลับเข้ามาสู่บริบทของประเทศไทยเกี่ยวกับการเต้นคอนเทมพรี ณ ที่นี้ผู้เขียนจะขอใช้คำว่านาฏศิลป์ร่วมสมัยเพื่อให้มีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันว่าลักษณะการแสดงและวิธีประกอบสร้างนาฏศิลป์ร่วมสมัยเป็นของบริบทในวัฒนธรรมไทย พีรพงศ์ เสนไสย อธิบายว่า:

นาฏกรรมร่วมสมัย หรือนาฏศิลป์ร่วมสมัย เป็นปรากฏการณ์ทางศิลปะการแสดงที่พบเห็นได้ทุกยุคทุกสมัย นาฏกรรมร่วมสมัยในยุคหนึ่งๆ นั้นเกิดขึ้นจากนาฏศิลป์ที่มีความต้องถ่ายทอดวิธีการคิด การออกแบบ สร้างสรรค์ นำเสนอ

รูปแบบวัฒนธรรมบันเทิงแบบใหม่แก่สังคม หากเป็นที่ยอมรับอย่างสูง มีการถ่ายทอดและเผยแพร่ มีการเลียนแบบ นั้นย่อมหมายถึงความสำเร็จของกระบวนการคิด การออกแบบและสร้างสรรค์ของศิลปิน อาจนำสู่นาฏกรรมอมตะในที่สุด (Classical Style) ในขณะที่ผลงานของนาฏศิลป์คนใดไม่มีการแสดงเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง ผลงานดังกล่าวก็ท่อนหายเลือนลางตามกาลเวลา ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นาฏกรรมร่วมสมัยสามารถดำรงอยู่ได้ย่อมขึ้นอยู่กับความชอบ ความพึงพอใจของผู้ชมเป็นผู้ประเมินซึ่งเสมือนผู้พิพากษาสูงสุด ผู้มีอำนาจชี้ขาดในวัฒนธรรมบันเทิงแห่งสมัยนั้น ๆ ทว่า ในความเป็นจริง ศิลปะล้วนเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนตามวิวัฒนาการของกาลเวลา มีความเจริญรุ่งเรือง หม่นมัว จางหายตามกระแสของกาลเวลา

นาฏกรรมในสมัยหนึ่ง ๆ มีการปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เนื่องเพราะการปะทะสังสรรค์ของกลุ่มชนในสังคม การศาสนา การสงคราม การอพยพเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน การท่องเที่ยว การติดต่อแลกเปลี่ยนค้าขาย ซึ่งล้วนเป็นสถานการณ์ที่ทำให้ชุมชน หรือสังคมมีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนทัศนคติ ความคิดความอ่านของกันและกัน นาฏศิลป์ได้รวบรวมและเก็บข้อมูลจากการพบปะนั้นสู่กระบวนการคิดการสร้างสรรคในที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยุคสมัยแห่งการเชื่อมสัมพันธ์มิตรด้วยการคมนาคม การสื่อสารอย่างไร้พรมแดน ทำให้ศิลปินมีโอกาสได้พบเห็นงานศิลปะได้อย่างง่ายดาย จากนั้น จึงหลอมประสบการณ์สุนทรีย์จากสิ่งที่ได้สัมผัสสู่กระบวนการสร้างสรรค์งาน อาจด้วยความเบื่อหน่ายกับรูปแบบเดิม ที่กระทบความต้องการของจิตใจก่อความงุ่นงายใจ อาจจะทำให้เกิดความซ้ำซากจำเจ อาจจะทำให้สร้างขึ้นมาด้วยการหยิบยืมทางศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ มาผสมผสานกับตัวตนและรากเหง้าของตนเอง หรือสรรหากระบวนการประดิษฐ์คิดสร้างให้เกิดเป็นรูปแบบใหม่ๆ

นาฏกรรมร่วมสมัยได้รับความนิยม ความพึงใจของสังคมไทยในระดับหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากมีสถาบันการศึกษาด้านนาฏศิลป์ได้พยายามพึงหลักสูตรเนื้อหาการเรียนการสอนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดการแสดงนาฏกรรมร่วมสมัยเผยแพร่ต่อสาธารณชน มีการเชื้อเชิญชนชาติต่างๆ เข้ามาแสดงในประเทศเนื่องในโอกาสพิเศษต่างๆ เป็นต้น ด้วยเป็นปรากฏการณ์แบบใหม่ที่สว่างขึ้นในสังคมบันเทิง จึงเป็นที่จดจ่อสนใจของผู้เสพย์งาน (พิรพงศ์ เสนไสย: 2550, หน้า1-2)

ดังที่พิรพงศ์ เสนไสยได้กล่าวมานั้น นาฏกรรมร่วมสมัยก็คือศิลปะการฟ้อนรำในปัจจุบันกาลที่หลบหลีกหรือต่อ ยอดมาจากธรรมเนียมปฏิบัติสืบต่อกันและหยิบยืมภาษาท่าเต้นทางวัฒนธรรมอื่นมาสร้างสรรค์งานเพื่อให้เกิดปรากฏการณ์ใหม่ๆทางศิลปะการแสดงในขณะที่พิรพงศ์ เสนไสยได้กล่าวเกี่ยวกับนาฏกรรมร่วมสมัยนั้น พิเชษฐ์ กลั่นชื่นอธิบายความเป็นไปในแนวทางเดียวกันว่า [นาฏศิลป์ร่วมสมัย] เชื่อมโยงภาษาท่าทางนาฏศิลป์ไทยกับทักษะการฝึกฝนคอนเทมโพรเทคนิคจากวัฒนธรรมตะวันตกเพื่อเป็นการสร้างความหมายใหม่ให้กับนาฏศิลป์ชนิดใหม่แก่วัฒนธรรมไทย (พิเชษฐ์ กลั่นชื่น ดานซ์ คอมปานี, 2554)

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ราชบัณฑิต (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2556) อธิบายนาฏศิลป์ร่วมสมัยในบทสนทนาระหว่างผู้เขียนกับในเฟซบุ๊กว่า “นาฏศิลป์ร่วมสมัยเป็นลักษณะที่ศิลปินทำปฏิกริยากับสังคม” ดังที่ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ราชบัณฑิต ได้อธิบายอย่างชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย หากจะมองย้อนกลับไปในบริบทของวัฒนธรรมตะวันตกเกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานเต้นนอกเหนือจากจารีตต่างก็ได้ทำปฏิกริยากับสังคมทั้งนั้น ปฏิกริยากับสังคมในที่นี้ผู้เขียนตีความว่า คือการสอดแทรกสาระ ข้อคิด แนวคิด ความประหลาดใจ ความต้องการเสพย์งานศิลปะที่ไม่ซ้ำซากจำเจ ความต้องการเป็นปัจเจกชนตลอดจนการสร้างอัตลักษณ์ที่ไม่เหมือนใครทางด้านนาฏศิลป์

การประกอบสร้างงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทยสามารถเห็นถึงวิธีการสร้างงานในลักษณะผสมผสาน (Fusion) โดยการหยิบยืม ขโมย ลอกเลียนแบบเชิงวิชาการ ก่อให้เป็นรูปเป็นร่างใหม่ (Deconstruction) นำมาสร้างใหม่ (Reconsideration) เป็นต้น ซึ่งการประกอบสร้างในลักษณะดังกล่าวสามารถพบเห็นได้จากงานร่วมสมัยของ ศิลปินและนักวิชาการในประเทศไทยหลายท่าน ซึ่งผู้เขียนจะไม่ยกตัวอย่างในเอกสารประกอบการสอนนี้ ดังนั้นนิสิตจะต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและใช้ทักษะในการหมั่นศึกษาและสังเกตว่าประเภทและวิธีการประกอบสร้างนาฏศิลป์ร่วมสมัยในบริบทประเทศไทยเป็นอย่างไร นิสิตจะสามารถต่อยอดองค์ความรู้ของตนเองและสามารถนำไปใช้ได้จริงเมื่อนิสิตได้ศึกษาในชั้นปีสุดท้ายที่จะต้องมีการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะการแสดงให้เป็นที่ประจักษ์ให้สมกับคำว่าบัณฑิต ศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทที่ 2

Contemporary Dance – always changing

People in the arts regularly bandy about the phrase ‘contemporary dance,’ but what exactly do they mean? It’s a blanket term stretching all the way back to such early 20th-century modern dance pioneers as Isadora Duncan and Martha Graham, names many have heard of, even if they know little or nothing about their owners, and reaching forward to, say, the hugely pleasurable, music-led choreography of Mark Morris, the smartly populist and innovative spectacles concocted by Brazil’s Deborah Colker or the latest, hottest street styles of the hip hop phenomenon. That’s a pretty big blanket, and it covers the entire globe.

Look at contemporary dance as you would a painting or sculpture, or as you might listen to a piece of music. Let go of the self-imposed pressure of your need to ‘get it.’ Now, what’s your response?

Anyone even vaguely familiar with the Dance Consortium, the perpetrators of this website, couldn’t help but recognise just how international the context for contemporary dance has become especially in the UK. Since 2000 the 18 venues that are members of the Consortium have presented work by dance companies from North and South America, France and the Netherlands, and the net keeps widening.

Aside from its world-wide scope, one of the major points of contemporary dance as a whole is how relevant it is to the way we live now, or at least it ought to be. Ideally, it is a very present-tense experience that speaks of and to the time in which it is being made. To risk stating the obvious, that’s why it carries the label ‘contemporary.’

It used to be known as modern dance. If, in some quarters, this particular adjective seems so yesterday, that’s not to discredit those trailblazers whose dance-making changed the direction of an art form. Imposing figures like Graham, commonly dubbed the mother of modern dance, or one of her first male company members, Merce Cunningham, who left the nest and in the process became just as influential an artistic giant.

It could be said that what keeps choreographers like Cunningham, Morris, Colker and other masters or mavericks such as Paul Taylor and Bill T Jones (to drop a few more names whose work the Consortium has championed) going strong and at the top of their game is a shared hunger for the untried and the new. They all delight in making discoveries about movement, themselves and life through their work. It's this fresh perspective on moving and being alive that all contemporary dance potentially offers any open-minded, open-hearted audience member regardless of his or her familiarity with the art form.

To reduce it to its essence, contemporary dance developed in a rebellion against the hierarchy and restrictions of 19th-century classical ballet. It was conceived as a heightened, kinetic form of self-expression in which each artist was at liberty to determine his or her own creative path. This may sound like the perfect excuse for an anything-goes free-for-all. The truth is that most artists, at their best, are dedicated to harnessing the discipline necessary to realise even their most daring, far-out ideas.

Some apply their training and skills to craft the most sophisticated, refined example of an already established dance form as they can. Others throw away the rule book entirely, experimenting with and fusing genres, styles and influences as a means of finding and developing their own voice, or are spurred on to test and transcend their limitations via collaborations with composers and musicians, writers, visual artists, designers and architects. No matter what the source, examples of bold and distinctive choices in dance abound. (article continues after the image gallery)

Twyla Tharp using the Billy Joel songbook to fuel her dance-driven Broadway-to-West End show *Movin'Out*

Matthew Bourne's savvy reworkings of classical ballet (*Swan Lake*, *The Nutcracker*) and film-to-stage adaptations (*Edward Scissorhands*)

Shobana Jeyasingh fracturing the vocabulary of her classical Indian dance heritage by aligning it to the speed of contemporary life and setting the results to commissioned scores from such Western composers as Michael Nyman, Kevin Volans and Orlando Gough.

Rafael Bonachela bouncing between razor-sharp choreographic commissions for Rambert Dance Company and devising the moves for pop star Kylie Minogue's stadium-sized tours.

Wayne McGregor deriving inspiration for full-length dances from medical conditions (Marfan's syndrome, ataxia) as well as cutting-edge digital technology.

Lloyd Newson grounding his provocative productions for DV8 Physical Theatre in sexual politics and human behaviour.

Rodrigo Pederneiras of Brazil's Grupo Corpo exploring every facet of the human body subject to the seductive forces of rhythm.

Jonathan Burrows basing an entire (and entirely engaging) dance on two men sitting in chairs gesturing to an unheard musical score by a dead American composer.

*ที่นี้ <http://www.danceconsortium.com/features/article/contemporary-dance-always-changing/>

บรรณานุกรม

- สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ราชบัณฑิต .ศาสตราจารย์ ดร.นาฏศิลป์ปริทรรศน์, ภาควิชานาฏศิลป์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ:2543
ปรียพรรณ ศรีธวัช.หม่อมหลวง.สุจิตร์การแสดงบัลเลต์การกุศลครั้งที่2.สถาบันบัลเลต์เชียงใหม่.
2546
_____.Thai DANCE.Magazine.No 6.2003
_____.(1987) *King's Honour Dictionary*. Bangkok: Wattanapanich Press.
_____.(1999) 'His Majesty the King A Gifted Musician'. [online],
Available at: <<http://kanchanapisek.or.th/kp8/thai/kingbb04.html>> [Accessed 17 July
2009]
Albright, A. Cooper and Gere, D. (2003) *Taken By Surprise A Dance
Improvisation Reader*. USA: Wesleyan University Press.
Ammara Klamcharoen. (1983)*The aesthetics of Thai Dance and Drama*.
Bangkok: Samnakphim Odion Store.
Anderson, J. (1992) *Ballet & Modern Dance: A Concise History*.
Independent Publishers Group
Au, Susan. (1988) *Ballet and modern dance*. London: Thames and Hudson.
Auslander, Philip. (1992) *Presence and resistance: postmodernism and cultural politics in
contemporary American performance*: University of Michigan Press.
Banes, S (1987) *Terpsichore in Sneakers: Post-Modern Dance*. Wesleyan
University Press
Boonpeng, S. (1997) *History of Ballet in Thailand*. MA Dissertation,
Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University.
Fernau hall.The Beauty of Ballet.Hong Kong, 1989.ISBN 0600556344.
Joan Cass.Dancing through History.สำนักวิทยบริการ.มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.2543

Joan F.Hays.Ph.D.Modern Dance a biomechanical approach to teaching.Department of Physical Education, Southwest Texas state University, San Marcos,Texas.United State of America.1981

Mary Clarke, Clement Crisp.Ballerina.The Art of Women in Classical Ballet.Mahasarakham Uniersity, Mahasarakham, 2542.

Sally Bames.Dancing Woment Female Bodies on Satge.Academic Resourse Center, Mahasarakham University, Mahasarakham.1998

<http://google.com> (school of Drama University of Washington)

<http://dancingonline.com>